

ประโยค ๑-๒

แปล มคธเป็นไทย

สอบ วันที่

๒๕๖

แปล โดยพยัญชนะ

๑ อถสฺส ปวาเรตฺวา วุตถวสฺสกาเล อุปชฺฌมาโย สตถารํ อุปสงกมิตฺวา วนฺทิตฺวา อาห
“ภนฺเต ติสฺสสามเณรสฺส สฺนฺติกํ คจฺฉามํตี ๑ “คจฺฉ สารีปุตฺตาทิ ๑ โส อตฺตโน ปรีวารเ ปญฺจสเส
ภิกฺขุ อาทาย ปกุกมนฺโต “อาวุโส โมคคฺลลน, อหํ ติสฺสสามเณรสฺส สฺนฺติกํ คจฺฉามํตี อาห ๑
โมคคฺลลนตฺถโร “อหฺมปิ อาวุโส คจฺฉิสฺสามํตี ปญฺจติ ภิกฺขุสเสตี สฺหฺธิ นิกฺขมิ ๑ เอเตเนวฺปาเยน
“มหากสฺสปตฺถโร อหฺรฺรทฺตฺถโร อุปาลิตฺถโร ปุณฺณตฺถโรตี สฺพเพ มหาสวกา ปญฺจติ ปญฺจติ
ภิกฺขุสเสตี สฺหฺธิ นิกฺขมํสฺสุ ๑ สฺพเพสมฺปิ มหาสวกาณํ ปรีวารจ จตฺตาทิสฺสภิกฺขุสสฺสณานิ อหฺลํ ๑
เต วิสตีโยชนสฺตํ มคฺคํ คนฺตฺวา โคจรคามํ สมฺปตฺเต สามเณรสฺส นินฺพทฺฐปฺภุจฺจโก อุปาสโก
คามทฺวารเวยว ทิสฺวา ปจฺจคฺคนฺตฺวา วนฺทิตฺวา ๑ อถ นํ สารีปุตฺตตฺถโร ปุจฺฉิ “อตฺถิ นุ โข อุปาสก
อิมสฺมํ ปเทเส อารญญกฺวิหาโรตี ๑ “อตฺถิ ภนฺเตตี ๑ “สภิกฺขุโกตี ๑ “สภิกฺขุโก ภนฺเตตี ๑
“โก นาม ตตฺถ วสตีตี ๑ “วรรณวลิตีสฺโส ภนฺเตตี ๑ “เตนทิ มคฺคํ โน อาจิกฺขาตี ๑ “เก ตุมฺเห
ภนฺเตตี ๑ “มยํ สามเณรสฺส สฺนฺติกํ อาคตฺวาตี ๑ อุปาสโก เต โอลเเกตฺวา ฐมฺมเสนาปตี อาทิตฺ
กตฺวา สฺพเพปิ มหาสวเก สณฺชานิ ๑

แปล โดยอรรถ

๒ โส นินฺนฺตรํ ปิตฺติยา พุจฺฉิสฺสรโร ทฺตฺวา “ติจฺฉิสฺส ตาว ภนฺเตตี เวเคน คามํ ปรีสิตฺวา
“เอเต อยฺยา สารีปุตฺตตฺถโร อาทิตฺ กตฺวา อสตีมหาสวกา อตฺตโน อตฺตโน ปรีวารเท สฺหฺธิ
สามเณรสฺส สฺนฺติกํ อาคตฺวา, มญฺจปฺปฺจจตฺถรณทฺปเตลาทฺนินิ คเหตุวา เวเคน นิกฺขมเถตี
อุคฺโฆเสตี ๑

เฉลย

ฉบับ.๓ วนวาลีตีสุตตเถโร วตฺถุ น.๑๘๑-๑๘๒

(อ้างอิงจาก ธรรมปทัฏฐกถา ภาค ๓ แปลโดยพญชณะ พระราชปริยัติโมลี (สุทัศน์))

แปล โดยพญชณะ

๑ อถสฺส ปวเรตฺวา วุตฺถวสฺสกาเล อุปฺชฌาโย สตฺถารํ อุปสงฺกมิตฺวา วนฺทิตฺวา อาห
“ภานฺเต ติสฺสสามเณรสฺส สฺนฺตีกํ คจฺจนามีติ ฯ “คจฺจน สารีปฺตฺตาทิ ฯ โส อตฺตโน ปริวารเ ปญฺจสฺเต
ภิกฺขุ อาทาย ปกฺกมฺนฺโต “อาวุโส โมคคฺลลาน, อหํ ติสฺสสามเณรสฺส สฺนฺตีกํ คจฺจนามีติ อาห ฯ

๑ ครั้งนั้น อ.พระอุปัชฌาย์ (ของสามเณร) นั้น เข้าไปเฝ้าแล้ว ซึ่งพระศาสดา ในกาล (แห่งตน)
มีกาลฝนอันปรารภมาแล้ว จึงอยู่แล้ว ถวายบังคมแล้ว กราบทูลแล้ว ว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ
(อ.ข้าพระองค์) จะไป สู่สำนัก ของสามเณรชื่อว่าติสสะ ดังนี้ ฯ (อ.พระศาสดา ตรัสแล้ว) ว่า
ดูก่อนสารีบุตร (อ.เธอ) จงไป ดังนี้ ฯ (อ.พระเถระ) นั้น พาเอาแล้ว ซึ่งภิกษุ ท. ผู้มีร้อยห้าเป็นประมาณ
ผู้เป็นบริวาร ของตน หลีกไปอยู่ กล่าวแล้ว ว่า ดูก่อนโมคคัลลานะ ผู้มีอายุ อ.กระผม จะไป สู่สำนัก
ของสามเณรชื่อว่าติสสะ ดังนี้ ฯ

โมคคฺลลานตฺเถโร “อหฺมปิ อาวุโส คจฺจิสฺสามีติ ปญฺจหิ ภิกฺขุสฺเตหิ สหฺที นิกฺขมิ ฯ เอเตเนวฺปาเยน
“มหากสฺสปตฺเถโร อหฺรุทฺตฺเถโร อุปาลิตฺเถโร ปุณฺณตฺเถโรติ” สหฺเพ มหาสวภา ปญฺจหิ ปญฺจหิ
ภิกฺขุสฺเตหิ สหฺที นิกฺขมฺิสฺสุ ฯ สหฺเพสฺสมฺปิ มหาสวภานํ **ปริวาร** **จตฺตาทิสฺสภิกฺขุสฺสสฺสานิ** อเหตุํ ฯ

อ.พระเถระชื่อว่าโมคคัลลานะ (กล่าวแล้ว) ว่า ดูก่อนท่านผู้มีอายุ แม้อ.กระผม จักไป ดังนี้ ออกไปแล้ว
กับ ด้วยร้อยแห่งภิกษุ ท. ห้า ฯ **อ.พระสาวกผู้ใหญ่ ท.** ทั้งปวง คือ อ.พระเถระชื่อว่ามหากัสสปะ
อ.พระเถระชื่อว่าอหฺรุทฺธะ อ.พระเถระชื่อว่าอุบาลี อ.พระเถระชื่อว่าปุณณะ ออกไปแล้ว กับ
ด้วยร้อยแห่งภิกษุ ท. ห้า ห้า โดยอุบาย นั้นนั่นเทียว ฯ **อ.บริวาร ท.** ของพระสาวกผู้ใหญ่ ท. แม้ทั้งปวง
เป็นพันแห่งภิกษุสี่สิบ ได้เป็นแล้ว ฯ

เต เวีสติโยชนสตา มคคํ คนุตวา โคจรคามํ สมปตเตต สามเณรสส นีพทฐปฏฐาโก อุปาสาโก
คามทวารเอเวท ทิสฺวา **ปจฺจุคนุตวา** วนฺทึ ฯ อถ นํ สาริปุตฺตเถโร ปุจฺฉิ “อตุถิ นุ โข อุปาสก
อิมสฺมี ปเทเส **อารญญกวิหาโร**ติ ฯ

อ.อุบาสก **ผู้บำรุงเมืองนิตย** ของสามเณร เห็นแล้ว (ซึ่งภิกษุ ท.) เหล่านั้น ผู้ไป ลี้หนีหนทาง
อันมีร้อยแห่งโยชน์ยี่สิบเป็นประมาณ แล้วจึงถึงพร้อมแล้ว ซึ่งโคจรคาม ที่ประตูแห่งบ้านนั้นเที่ยว
ต้อนรับแล้ว ใหญ่แล้ว ฯ ครั้งนั้น อ.พระเถระชื่อว่าสาริปุตฺร ถามแล้ว (ซึ่งอุบาสก) นั้น ว่า ดูก่อนอุบาสก
อ.วิหารอันตั้งอยู่ในป่า ในประเทศ นี้ มีอยู่ หรือหนอแล ดังนี้ ฯ

“อตุถิ ฆนฺเตติ ฯ “**สภิกฺขุโก**ติ ฯ “สภิกฺขุโก ฆนฺเตติ ฯ “โก นาม ตตฺถ วสตีติ ฯ “วนวาสิติสฺโส
ฆนฺเตติ ฯ “เตนฺทึ มคคํ โน **อาจิกฺขา**ติ ฯ “เก ตุมฺहे ฆนฺเตติ ฯ

(อ.อุบาสกนั้น กล่าวแล้ว) ว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.วิหารอันตั้งอยู่ในป่า ในประเทศ นี้) มีอยู่ ดังนี้ ฯ
(อ.พระเถระนั้น ถามแล้ว) ว่า (อ.วิหารนั้น) เป็นวิหารเป็นไปกับด้วยภิกษุ (ย่อมเป็น) (หรือ) ดังนี้ ฯ
(อ.อุบาสกนั้น กล่าวแล้ว) ว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ (อ.วิหารนั้น) เป็นวิหารเป็นไปกับด้วยภิกษุ (ย่อมเป็น)
ดังนี้ ฯ (อ.พระเถระ ถามแล้ว) ว่า ชื่อ อ.ใคร ย่อมอยู่ (ในวิหาร) นั้น ดังนี้ ฯ (อ.อุบาสก กล่าวแล้ว) ว่า
ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.สามเณรชื่อว่าวนวาสิติสสะ (ย่อมอยู่ ในวิหารนั้น) ดังนี้ ฯ (อ.พระเถระ กล่าวแล้ว)
ว่า ถ้าอย่างนั้น (อ.ท่าน) **จงบอก** ซึ่งหนทาง แก่เรา ท. ดังนี้ ฯ (อ.อุบาสก ถามแล้ว) ว่า ข้าแต่ท่านผู้เจริญ
อ.ท่าน ท. **เป็นใคร** (ย่อมเป็น) ดังนี้ ฯ

“มัย สามเณรสุต สนฺตีกั **อาคตาติ** ฯ อุปาสโก เต โอลเเกตฺวา ธมฺมเสนาปตี อาที กตฺวา สพฺเพปี
มหาสาวเก **สญฺขานี** ฯ”

(อ.พระเถระ กล่าวแล้ว) ว่า อ.เรา ท. **เป็นผู้มาแล้ว** สู้สำนัก ของสามเณร (ยอมเป็น) ดังนี้ ฯ อ.อุปาสก
แลดูแล้ว (ซึ่งพระเถระ ท.) เหล่านั้น **รู้พร้อมแล้ว** ซึ่งพระสาวกผู้ใหญ่ ท. แม่ทั้งปวง กระทำ ซึ่งพระธรรม-
เสนาบดี ให้เป็นต้น ฯ

แปล โดยอรรถ

๒ โส **นินฺนฺตํ** ปิตฺติยา พุฏฺฐุสรีโร หุตฺวา “**ติฏฺฐุถ** ตาว ฆนฺเตติ เวเคน คามํ ปวิสิตฺวา
“เอเต อยฺยา **สารีปุตฺตเถรํ** อาที กตฺวา อสีติมหาสาวกา อตฺตโน อตฺตโน ปริวารเหติ สทฺธิ
สามเณรสุต สนฺตีกั อาคตา, มญฺจปฏิจฺจุตฺถรณทีปเตลาทีนึ คเหตฺวา เวเคน นิกฺขมเถติ
อุคฺโขเสสิ ฯ”

๒ เขามีสระอันเป็ดูกต้องแล้ว**หระหว่างมีได้** กล่าวว่า “ท่านขอรับ **ขอท่านจงหยุดก่อนเถิด**”
แล้วเข้าไปสู่บ้านโดยเร็ว **ปาวร้ง**ว่า “พระอสีติมหาสาวกผู้เป็นเจ้าของทั้งหลายเหล่านั้นนับแต่พระสารีบุตรเถระ
เป็นต้น มาสู่สำนักของสามเณรกับด้วยบริวารของตน ๆ, ท่านทั้งหลายจงถือเอาเครื่องใช้ มี เตียง ตั้ง
เครื่องปลูก ประทีปและน้ำมันเป็นต้น ออกไปโดยเร็วเถิด” ฯ